

ФЕЩУК В. Особливості мотивації молоді до громадської діяльності в умовах соціальної кризи війни / Сочинський А., Фещук В. // Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції (м. Житомир, 25 квітня 2023 р.) / Ред. колегія: Л.Котлова, С.Дмитрієва, С.Максимець / М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соц.-псих. факультет. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. – С. 262-264.

Сочинський Андрій Іванович

здобувач третього рівня вищої освіти «доктор філософії»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Фещук Володимир

асистент кафедри соціальної та практичної психології

Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ МОЛОДІ ДО ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ КРИЗИ ВІЙНИ

Громадська діяльність, як специфічний вид соціальної активності, з точки зору психологічних досліджень залишається маловивченим феноменом. Якщо в

262

кількісному еквіваленті є маса матеріалів радянських часів, то в змістовому значенні вони практично не відображають реальність, а, скоріше, служать виправданням примусових акцій та імітацією добровільності відповідних активностей.

Оскільки мотивація є складним психологічним процесом, то важливе значення у цьому процесі відведено боротьбі різних потенційних мотивів, оцінці значимості потреб, здатності аналізувати наслідки своїх дій. Сучасні дослідники констатують зміни у мотивації молодих людей, домінування прагнення до досягнення особистого успіху, добробуту та незалежності, відзначаючи можливість співіснування індивідуалістичної мотивації та громадської діяльності молоді [4, с. 24]. Зокрема, за результатами дослідження впливу волонтерської праці та громадської діяльності на розвиток особистості, проведеного в Інституті дослідження волонтерства (Великобританія), було встановлено, що більшість студентів та студенток мали досвід громадської роботи до вступу до вищого навчального закладу. При цьому, найбільш поширеними мотивами, які були названі молоддю, стали бажання допомогти іншим, отримати нових знайомих, додати позитивний досвід до свого резюме. Також було визначено, що участь у громадській діяльності безпосередньо розвиває навички міжособистісного спілкування, необхідні при працевлаштуванні: комунікативні здібності, уміння працювати в команді, соціальні навички [3, с. 18-19].

Орієнтуючись на відповідний досвід, протягом серпня-жовтня 2022 року на базі молодіжного центру Житомирщини «#Kreativ_Space» було проведено

вивчення мотивів молоді 14-30 років до волонтерської та громадської діяльності в умовах соціальної кризи війни у якому взяло участь 275 осіб. За результатами аналізу відповідей, можна зробити висновки, що, виходячи з концепції мотивів, котрі виникають на основі потреб визначених А. Маслоу [2, с. 210], у мотиваційному «спектрі» досліджуваних присутнє задоволення всіх означених А. Маслоу потреб. При цьому, в умовах війни найбільш поширеним мотивом у молоді до участі в громадських та волонтерських активностях стала потреба в безпеці, котра загострилась у кризовий час. Значно зросла для молоді актуальність задоволення бажання мати добрі стосунки з іншими, мати добрих друзів, своє коло спілкування, належати до певної групи (при чому значно зросла роль національної ідентичності особистості через приналежність до спільноти, що захищає свою землю). В цей же час, для більшості опитаних зменшилась роль задоволення потреби в самоактуалізації, котру вважають (в тій чи іншій мірі) необхідною після завершення військових дій, хоча бл.8% опитаних відзначають незмінну актуальність задоволення цієї потреби і в умовах війни.

Не менш важливим, на нашу думку, показником динаміки мотивації молоді в умовах соціальної кризи війни є результати опитування вказаної цільової аудиторії за методикою Б. Баса, котрі свідчать про домінування спрямування на справу та світ у молоді долученої до громадської діяльності. Таким чином можна відзначити зростання в кризових умовах ролі професійно-

263

результативної, соціальної та пізнавальної мотивації [1, с. 88]. Однак, у молоді з числа досліджуваних, котра не долучається до громадської чи волонтерської діяльності, домінуючими залишаються базова та пізнавальна мотивації.

Відповідні результати дослідження є основою для порівняльного аналізу ціннісно-мотиваційної сфери різних вікових, соціальних та гендерних груп, враховуючи динаміку цієї сфери в умовах загострення соціальної кризи війни, котрі формують поле наукової роботи соціально-психологічного спрямування.

Таким чином, можна прийти до висновків, що, в умовах соціальної кризи війни у молоді значно загострюються базові потреби у безпеці, соціальній взаємодії та приналежності до певних спільнот, задоволення котрих, формують ключові мотиви до волонтерської та громадської діяльності. При цьому, спрямованість громадсько активних осіб на справу, котра формує їх професійно-результативну та соціальну мотивацію, та домінуюча базова мотивація у соціально неактивної молоді, визначають поле для подальших соціально-психологічних досліджень та порівняльного аналізу ціннісно-мотиваційної сфери різних вікових груп та молоді зокрема.

Література:

1. Мірошниченко О.А. Види мотивації особистості до професійної діяльності. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.* – К. : 2016. Вип. 25. С. 87-93
2. Чолій С. Потреби в структурі мотивації участі молоді в діяльності громадських організацій. *Вісник Львівського університету. Серія Філософські науки.* – Львів : 2011. Вип. 14. С. 209-217.

3. Gaskin K. Young people volunteering and civic service. A report for the Institute for Volunteering Research. 2004. 69 p.
4. Schlupp J., Franklin A. Civic engagement motivations: Understanding why some do and some don't. *Oklahoma politics*. Vol. 24, 2014. P.21-43.